

Ansvarig Kommunchef	Upprättad av Stabschef	Berörda verksamheter Alla	Fastställt datum KF 2021-03-24 § 27
Dokumentnamn KFS 3 – Handlingsprogram enligt LSO	Reviderad		Diarienummer KS 2021/00527

Handlingsprogram enligt LSO

Handlingsprogram enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor

Innehållsförteckning

Handlingsprogram enligt LSO	1
1 Inledning	4
1.1 Syfte	4
1.2 Verksamhetsidé – det säkra och trygga samhället	4
1.3 Arbetssätt, inriktning och uppföljning	4
1.4 Organisation och ansvar	5
2 Skydd mot olyckor	6
2.1 Handlingsprogram och tillhörande dokument	6
2.2 Övergripande riskbild	6
2.3 Förändringar i riskbilden	6
2.4 Inriktningsmål	7
2.5 Förebyggande verksamhet m.m.	7
Information och utbildning	7
Systematiskt brandskyddsarbete (SBA)	8
Tillsyn och tillstånd	8
Sotning	8
2.6 Organisation	9
Skadebegränsande	9
Kommunens och den enskildes ansvar	9
Beredskap för räddningstjänst	9
Operativ förmåga	13
Samverkan	13
Inre befäl/systemledning	14
Kunskapsöverföring – före, under och efter	14
Olycksundersökningar	14
Vattensäkerhet	14
Varning	14
Alarmering	15
Kommunens brandvattenförsörjning	15
Räddningstjänst under höjd beredskap	15
Bilagor	16
Bilaga 1: Riskinventering utförd 2020	16
Bilaga 2: Tillsynsplan enligt LSO och LBE – separat styrdokument, antas av TT-nämnden	16

Bilaga 3: Operativa mål	16
Bilaga 4: Operativ kompetens	16
Bilaga 5: Övergripande målsättning, övning	16

1 Inledning

Inför varje ny mandatperiod ska kommunen, enligt lagen om skydd mot olyckor (LSO), upprätta handlingsprogram för räddningstjänst och förebyggande verksamhet. Östra Göinge kommun har valt att ha ett samlat handlingsprogram för räddningstjänst och förebyggande verksamhet. Till handlingsprogrammet är kopplat ett antal styrdokument som förtydligar vissa delar av programmet. Handlingsprogrammet är utvecklat i huvudsak av räddningstjänsten.

1.1 Syfte

Syftet med kommunens säkerhetsarbete är att skapa säkerhet och trygghet för alla som bor, verkar eller vistas i kommunen. Handlingsprogrammet beskriver arbetet med skydd mot olyckor som en del av säkerhetsarbetet.

1.2 Verksamhetsidé – det säkra och trygga samhället

Östra Göinge kommuns verksamhetsidé bygger på att kommun och medborgare tillsammans skapar förutsättningar för ett säkrare och tryggare samhälle. Att arbeta brett med samhällsinriktade och interna säkerhetsfrågor bidrar till att bevara och öka kommunens attraktionskraft.

Planering för säkerhet kräver helhetssyn och systematik som bygger på en förståelse hos den enskilde att det är möjligt och nödvändigt att arbeta skade- och olycksförebyggande.

Samarbete mellan olika aktörer och systematiskt förebyggande arbete kan reducera riskerna för att olyckor och skador inträffar.

Kommunen har ett samordningsansvar för det säkerhetsfrämjande arbetet inom sitt geografiska område och ansvar för att kommunala verksamheter fungerar med så få störningar som möjligt. Arbetet med skydd mot olyckor är en viktig del i det totala säkerhetsarbetet.

1.3 Arbetssätt, inriktning och uppföljning

För att uppnå ett brett engagemang, delaktighet, hög effektivitet och att arbetet på ett enkelt sätt kan följas upp och utvärderas ska produktionsmål och styrande dokument utformas.

Den riskinventering som ligger till grund för handlingsprogrammet beskriver inte riskerna i mått av hur stora eller små de är. En aktiv omvärldsbevakning tillsammans

med ett brett perspektiv som kännetecknas av realism och verklighetsförankring är en förutsättning för att kunna förebygga och åtgärda risker.

Relevanta delar inom handlingsprogrammet utvärderas årligen via kommunens interna kontrollarbete.

Kommunens räddningschef och räddningstjänsten ansvarar för detta samt statistikredovisning inom sitt område.

1.4 Organisation och ansvar

Kommunfullmäktige beslutar om handlingsprogram.

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att arbetet bedrivs enligt fastställt handlingsprogram.

TT-nämnden är ansvarig nämnd för myndighetsärenden som rör tillstånd och tillsyn.

Cheferna ansvarar inom sina verksamhetsområden för att arbetet bedrivs enligt handlingsprogram.

2 Skydd mot olyckor

Området Skydd mot Olyckor omfattar det olycksförebyggande och skadeavhjälpande arbete som avses i Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO).

Operativ räddningstjänst lyder organisatoriskt under Kommunstyrelsen såsom räddningsnämnd. Myndighetsutövning i form av tillsyn och tillståndsgivning lyder under Tillstånds- och tillsynsnämnden. Räddningschefen är via kommunchefen underställd Kommunstyrelsen.

Via civilrättsligt avtal med Kristianstads kommun tillhandahålls bl.a. räddningschef, ledningsfunktioner, personal för myndighetsutövning, övningsplanering m.m. från Kristianstads kommun.

2.1 Handlingsprogram och tillhörande dokument

Riskenventering (uppdaterad senast 2020) ligger till grund för programmet. Som komplement till handlingsprogrammet finns ett antal styrdokument som räddningschefen har delegation att anta. Vissa dokument, direkt knutna till handlingsprogrammet, finns som bilagor.

2.2 Övergripande riskbild

Riskenventering över olyckor som kan föranleda räddningsinsats är utförd 2020. Riskbilden är blandad, med störst sannolikhet för trafikolyckor, brand i bostad och brand i det fria. Transportleder som skär genom kommunen (riksvägar) gör att det även finns risk för större transport- och trafikolyckor där farligt gods-transporter kan vara inblandade. Ett flertal större och mindre vattendrag ger risk för drunkningsolyckor.

Inom vissa av de större orterna finns större tillverkningsindustrier med bl.a. hantering och lagring av trävaror samt större industrilokaler. I Sibbhult finns gasolcistern för lokal nätdistribution av gasol.

Utifrån riskbilden har förberedelser för räddningsinsats, utbildning och övningar genomförts och i förekommande fall har styrdokument/uttryckningsbestämmelser för aktuellt område tagits fram.

2.3 Förändringar i riskbilden

Antalet tillverkningsindustrier är färre än tidigare. Samtidigt finns då flera större och mindre lokaler där det har blivit annan och blandad verksamhet och där uppföljning och andra åtgärder som t.ex. insatsplanering kan behöva göras. Exempel är industrier

som tidigare varit en och samma verksamhet men som nu är industrihotell för flera olika verksamheter eller där lokalerna nyttjas som lagerlokaler med större brandbelastning än tidigare.

Framtida klimatförändringar med risk för mer nederbörd kan ge ökade flöden i vattendrag som t.ex. Helge Å vilket kan påverka byggnader och infrastruktur samt att hänsyn måste tas i samhällsplaneringen.

2.4 Inriktningsmål

För alla som bor, verkar eller vistas i kommunen, skall behovet av säkerhet, trygghet och stöd lösas genom att:

- risker inom kommunen identifieras genom kontinuerlig beskrivning och inventering av den kommunala riskbilden
- förebyggande arbete utförs bland annat genom av tillsyns- och tillståndsnämnden beslutad tillsynsplan, genom objekts - och verksamhetsinriktade tillsyner
- utbildning och information om brandskydd genomförs, framförallt till grupper som skolbarn och kommunanställda
- säkerhetsfrågor beaktas och skall genomsyra samhällsplaneringen
- Östra Göinge är en kommun med hög vattensäkerhet

Skåne läns gemensamma strategi för Stärkt brandskydd för enskilda ska anpassas till Östra Göinge kommun inom områdena förekomsten av brandvarnare, den enskildes behov förmåga att förebygga och hantera brand och personer med speciella behov.

Verksamhetsuppföljning

Utifrån kommunens fokusområde och verksamhetsområde följs verksamheten upp och utvärderas.

2.5 Förebyggande verksamhet m.m.

Information och utbildning

Information och utbildning är en viktig och stor del av det förebyggande arbetet. Kontakten sker genom utbildningar anpassade för enskilda, företag, föreningar och organisationer samt i de dagliga möten räddningstjänstpersonal har med samhällsmedborgarna. Prioritet läggs särskilt på elever i åk 2, 5 och 8 samt kommunal personal.

Systematiskt brandskyddsarbete (SBA)

Räddningstjänsten bedriver ett aktivt informations- och utbildningsarbete för att stötta ägare av byggnader och nyttjanderättshavare att bedriva ett systematiskt brandskyddsarbete (SBA). För alla byggnader inom kommunen gäller att utrymningssäkerheten ska vara betryggande, miljön ska vara väl brandskyddad och säker genom att SBA ska bedrivas.

Tillsyn och tillstånd

Räddningstjänsten är kommunal tillsynsmyndighet enligt Lag om Skydd mot Olyckor (LSO) och Lag om Brandfarliga och Explosiva varor (LBE). Ansvarig nämnd är Tillsyns- och tillståndsnämnden. Styrdokument i form av tillsynsplan tas fram övergripande för en fyraårsperiod och planeras i detalj varje år med utgångspunkt från riskbilden.

Räddningstjänsten är även den myndighet där tillstånd enligt LBE hanteras.

För tillsyn finns personal med brandingenjörskompetens och Förebyggande 1/Tillsyn A. Även övrig operativ personal deltar i det förebyggande arbetet.

Tillståndsgivning är delegerad till personal med brandingenjörskompetens.

Verksamhetsområde för samhällsutveckling har ansvar för att säkerhetsfrågor beaktas i samband med planläggning och byggnation. Räddningstjänsten är delaktig i samhällsplanering och utveckling och kan ge stöd och råd i processerna till handläggare på VO samhällsutveckling.

Sotning

Kommunen har ansvar för att sotning och brandskyddskontroll genomförs. I kommunen finns drygt 3 000 objekt som omfattas av brandskyddskontroll, med frister enligt MSBFS 2014:6. Sotningsverksamheten i kommunen hanteras på entreprenad av Sotaren Sandher & Co. Myndighetsutövningen i form av brandskyddskontroll enligt 3 kap. 4 § tredje stycket LSO ska utföras av den som är behörig enligt 3 kap. 10 § Förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor (FSO). Behörig är den som har avlagt examen som skorstensfejartekniker eller har utbildning enligt vad som anges i 14 § MSBFS 2014:6.

Sotaren Sandher & Co har särskilt utbildade och delegerade tjänstemän enligt ovan för myndighetsutövning. Delegation för myndighetsutövningen finns från tillsyns- och tillståndsnämnden.

Årlig uppföljning görs av sotningsverksamheten vid rapportering till MSB:s årsuppföljning.

Enligt LSO får kommunen medge att en fastighetsägare utför eller låter annan utföra sotning på den egna fastigheten. Räddningstjänsten är tillståndsgivande myndighet med delegering till tjänstemän inom förvaltningen.

2.6 Organisation

Räddningstjänsten har deltidsanställd personal med styrkor på två orter: Broby och Sibbhult. Genom civilrättsligt avtal med Kristianstads kommun tillgodoses räddningschef, personal för myndighetsutövning, ledning, tillgång till högre befäl, övningsplanering och utbildning m.m.

Skadebegränsande

Räddningstjänsten ska organiseras, planeras och ledas så att skadebegränsande åtgärder kan sättas in inom godtagbar tid.

Kommunens och den enskildes ansvar

Den enskilde har det primära ansvaret för och skyldighet att skydda sitt liv och sin egendom och att inte förorsaka olyckor. Det åligger var och en att vidta skäliga åtgärder till skydd mot olyckor. Särskilda krav ställs på ägare och innehavare av byggnader och andra anläggningar att hålla utrustning för brandskydd, utrymning vid brand och andra olyckor och i vissa fall dokumentera sitt brandskydd.

Först om den enskilde inte själv eller med hjälp av annan kan ingripa med en räddningsinsats vid olyckshändelser eller överhängande fara för en olyckshändelse inträder skyldighet för staten eller kommunen att ingripa genom räddningstjänst.

Beredskap för räddningstjänst

Följande räddningsstyrkor med angiven personal ska ständigt kunna rycka ut inom de tider som anges nedan:

<u>Styrka från</u>	<u>Styrka minst</u>	<u>Anspänningstid</u>
Broby	SL _D +4 BM _D	5 minuter
Sibbhult	SL _D +4 BM _D	5 minuter
<i>Kristianstad, via avtal</i>	<i>Styrka med betryggande storlek och kompetens beroende på insats, finns</i>	
	<i>SC_H+SL_H+6 BM_H</i>	<i>90 sekunder</i>
<i>Kristianstad</i>	<i>Yttre befäl (YB)</i>	<i>90 sekunder</i>
<i>LC Kristianstad</i>	<i>Inre befäl (IB), gemensam resurs för Kristianstad, Hässleholm, Östra Göinge, Osby och Bromölla</i>	<i>90 sek. till LC</i>

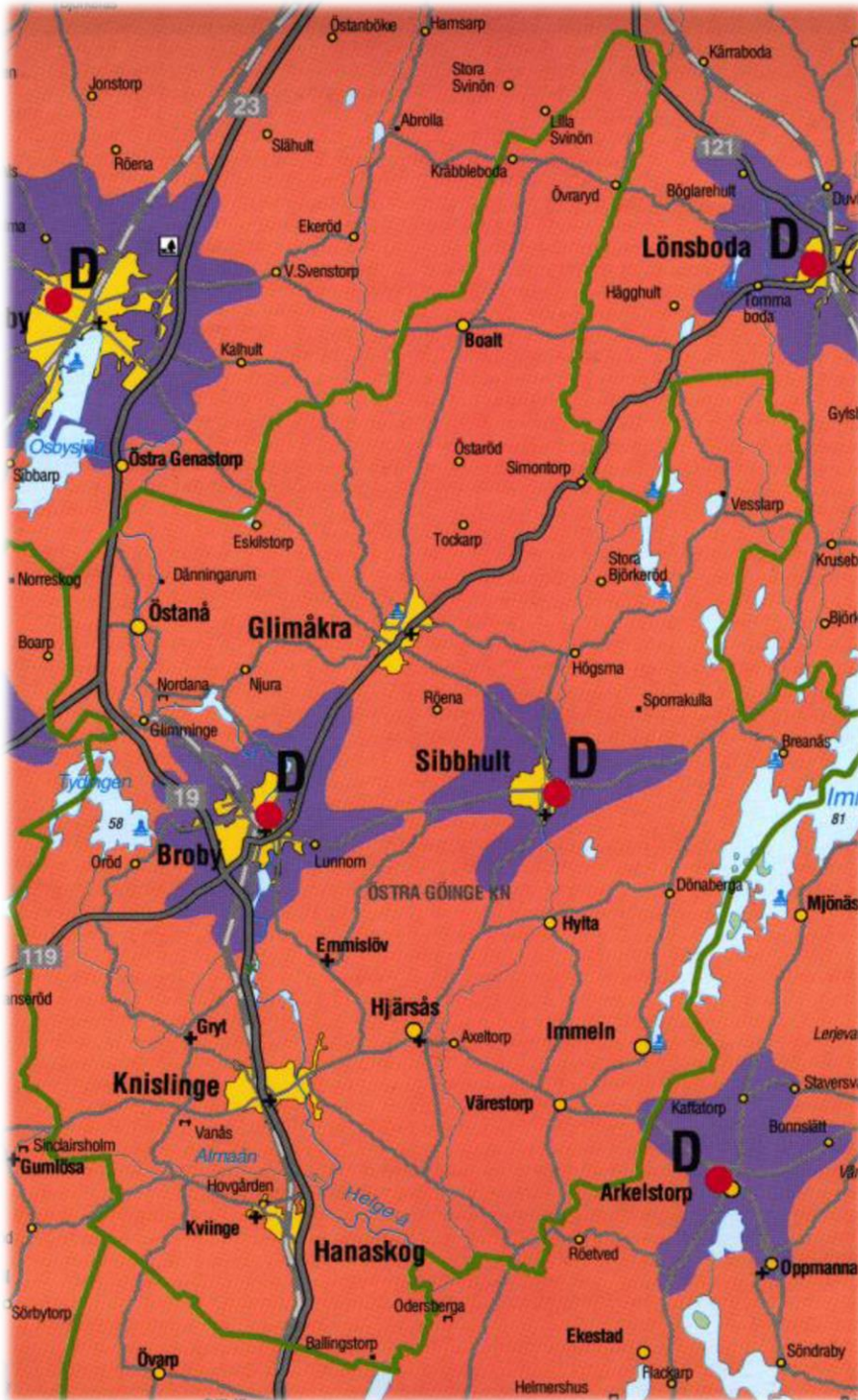
För de norra delarna av kommunen täcks behovet av högre befälskompetens, via avtal med Räddningstjänsten Osby och deras befälsberedskap/YB. Detta gäller för en geografisk linje strax söder om Glimåkra tätort.

Kommentar:

Förkortning

<i>Förkortning</i>	<i>Benämning</i>	<i>Utbildningsnivå</i>
<i>SC_H</i>	<i>Styrkechef heltid</i>	<i>Räddn.ledn. B, brandmästarutb.</i>
<i>SL_{H/D}</i>	<i>Styrkeledare heltid/deltid</i>	<i>Räddn.ledn A, brandförman helt.</i>
<i>BM_{H/D}</i>	<i>Brandman heltid/deltid</i>	<i>SMO, RiB eller annan likv. utb.</i>
<i>YB</i>	<i>Yttre befäl</i>	<i>Räddn.ledn. B, brandmästarutb. Branding.utb.</i>
<i>IB</i>	<i>Inre befäl</i>	<i>Räddn.ledn. B, brandmästarutb. Branding.utb.</i>

Ankomsttider efter larm anges på kartan nedan:

Ankomsttid 0-9 minuter

Ankomsttid 9-19 minuter

Ankomsttid 19-29 minuter

Ankomsttiderna är angivna för när styrka om lägst 1+4, styrka som självständigt kan genomföra livräddande insats via rökdykning, är på plats. Räddningstjänstens styrkor i Broby och Sibbhult är dimensionerade för detta.

Operativ förmåga

Organisationen är anpassad för att med egna resurser kunna hantera vanligt förekommande olyckor och en förmåga att kunna leda och samverka med tillkommande resurser i händelse av en större olycka. Samverkan i Skåne Nordost och med kommuner i övriga Skåne är nödvändiga vid större, långdragna och komplicerade insatser.

Styrdokument finns för räddningsstyrkornas förmåga och operativa mål, operativ kompetens och övergripande målsättning för övning.

Samverkan

Vid olyckor samt i arbetet före och efter en olycka finns ett behov av samverkan med andra myndigheter och resurser. Det kan röra sig om förstärkning av räddningsresurser från andra närliggande räddningstjänster men även andra organisationer som agerar vid en olycka.

Räddningstjänsten har ett civilrättsligt avtal med Kristianstads kommun gällande räddningschef, ledning, räddningstjänst och förebyggande åtgärder där Kristianstads kommun tillhandahåller detta till Östra Göinge.

Inom Skåne Nordost finns ett långtgående operativt samarbete med räddningshjälp, gemensamma ledningsnivåer och gemensamma stabsresurser. Inom Skåne finns gemensamma resurser som stabsfunktionen Stab Skåne, regional räddningschef i beredskap RRC, samägda kem- och miljöresurser och avtal om släck- och räddningshjälp mellan kommunerna.

Särskilda avtal, överenskommelser och larmplaner mellan kommuner finns för:

- Civilrättsliga avtalet med Kristianstads kommun: förstärkning med heltidspersonal och högre befäl
- Område kring Immeln/Värestorp, styrka från Kristianstad (Arkelstorp) utgör primärstyrka
- Område ”Boalt”, norra delen av kommunen, styrka från Osby (Osby/Lönsboda) utgör primärstyrka
- Område kring Vesslarp, styrka från Osby (Lönsboda) utgör primärstyrka
- Område Glimåkra och norrut, befäl från Osby utgör primärt yttre befäl

Inre befäl/systemledning

Knutet till räddningstjänstens larmcentral finns ett inre befäl som bemannas av samverkanskommunerna i Skåne Nordost. Inre befälets roll är att utföra systemledning för räddningstjänsternas resurser i området.

Kunskapsöverföring – före, under och efter

Olyckans skeenden, före, under och efter, ska ses som en helhet. Inom räddningstjänsten ska detta genomsyra hela arbetssättet.

Olycksundersökningar

Huvudsyftet med att genomföra olycksutredningar i Kristianstads och Östra Göinge kommun är att erfarenheterna skall öka kommunernas förmåga att förebygga och hantera situationer som kan föranleda räddningsinsatser.

En olycksutredning görs i syfte att:

- Hitta orsaker till olyckor för att förhindra att de uppstår igen.
- Hitta orsakerna till olyckors konsekvenser för att kunna mildra framtida olycksförlopp.
- Utvärdera räddningsinsatsen för att få svar på frågan om målet med räddningstjänstens insats har uppnåtts, dvs. att hindra och begränsa skador på människor, egendom och miljö.
- Utvärdera räddningsinsatsens genomförande för att få underlag för planering av övningsverksamhet, vid utvecklandet av metod och teknik och vid planering inför framtida räddningsinsatser.

Särskilt fokus ligger på att följa upp olyckstypen brand i bostad.

Vattensäkerhet

Inom sjöar och vattendrag ansvarar den kommunala räddningstjänsten för räddningsinsatsen.

Särskild utrustning finns för ytlivräddning, för sjöar och vattendrag.

Varning

Planering och utrustning för att varna allmänheten via t.ex. Viktigt Meddelande till Allmänheten finns inom kommunen. Signalanordningar finns i Broby, Hanaskog och Knislinge.

Alarmering

Allmänheten alarmerar räddningstjänsten via 112 till aktuell SOS-central. Överkoppling och medlyssning sker till larmcentralen i Kristianstad under pågående intervju. Räddningstjänstens larmoperatör är räddningsåtgörare för händelser i Kristianstad, Östra Göinge och Bromölla kommuner. Arbete pågår för att även larma ut räddningstjänsten i kommunerna Hässleholm och Osby.

Vid längre avbrott eller störningar i tele och mobilnätet vidtas särskilda åtgärder för att allmänhetens alarmering av räddningstjänst ska säkerställas, så som information via lokalradio och utplacering av fordon utrustade och bemannade för radiokommunikation. I anslutning till brandstationerna i Sibbhult och Broby kan larmning göras via utvändiga larmskåp.

Kommunens brandvattenförsörjning

Kommunen har ett grundläggande brandpostsystem i tätorterna. VO samhällsutveckling är den förvaltning i kommunen som ansvarar för projektering, drift och underhåll av vattenledningsnätet där brandposterna ingår. Vissa brister har tidigare uppmärksammats i brandpostsystemet och därför är det infört i larmplaner per automatik att vid vissa typer av larm, t.ex. brand i byggnad, larmas alltid tankenhet från den station som inte primärt är insatt, Brobys tankenhet larmas till Sibbhults område och tvärtom.

Räddningstjänst under höjd beredskap

Räddningstjänst vid höjd beredskap bygger i huvudsak på kommunens frestida organisation och ansvarsområden. Under en anpassningsperiod inför en situation med höjd beredskap genomförs utbildning, övning och andra nödvändiga förberedelser.

Bilagor

Bilaga 1: Riskinventering utförd 2020

Riskinventeringen uppdateras inför antagande av nya handlingsprogram. Inventeringen genomförs under ledning av räddningstjänsten och är en viktig del för handlingsprogrammet vilket antas av fullmäktige.

Bilaga 2: Tillsynsplan enligt LSO och LBE – separat styrdokument, antas av TT-nämnden

Tillsynsplanen upprättas övergripande i f.n. 4-årsintervall. Planen beslutas av TT-nämnden.

Bilaga 3: Operativa mål

De operativa målen tas fram av räddningstjänsten på uppdrag av räddningsnämnden/kommunstyrelsen.

Bilaga 4: Operativ kompetens

Målen för den operativa kompetensen tas fram av räddningstjänsten på uppdrag av räddningsnämnden/kommunstyrelsen

Bilaga 5: Övergripande målsättning, övning

De övergripande målen för övning tas fram av räddningstjänsten på uppdrag av räddningsnämnden.